

[Madsen-Mygdal.]

tigheder er i Overensstemmelse med Grundloven og kan holde for Domstolene, selv om det blev vedtaget her i Rigsdagen, men jeg vil dog mene, at en Undersøgelse af dette Forhold ikke er upaakrævet, saa meget mere som der hverken i Bemærkningerne til Lovforslaget eller i Ministerens Forelæggelsestale findes nogen som helst Udtalelse om denne vigtige Side af Sagen. Men helt bortset herfra rummer dette Indgreb i vort Lands Kreditlovgivning og i hele den Kreditgivning, som er opstaaet i Tillid til denne Lovgivning, den allerstørste Fare for Realkrediten i Fremtiden, samtidig med at det i Øjeblikket muliggør en ret vilkaarlig og uretfærdig Behandling af alle dem, der findes paa Laangivernes Side, hvilken Side jo ikke er den mindst betydende Del af hele Kreditsystemet.

I første Række maa ved et Lovforslag som det foreliggende Overvejelserne samle sig om vort Lands mange og store offentlige Kreditinstitutioner, der staar som Formidlere mellem Laangivere og Laantagere: vore Kreditforeninger, vore Sparekasser og vore Banker; allerførst maa det Spørgsmaal nøje undersøges, hvorledes deres Stilling vilde blive, hvis dette Forslag uforandret blev vedtaget. Det fremgaar ikke af Bemærkningerne til Lovforslaget, hvorvidt der til Brug under Regeringens Overvejelse har været indhentet Erklæringer fra disse Institutioner. Det forekommer mig imidlertid, at det vilde være ganske ansvarslost, om Rigsdagen ikke under den forestaaende Behandling af Forslaget krævede sig saadanne Erklæringer forelagt, fordi disse Institutioners øjeblikkelige og fremtidige Stilling er af den allerstørste Vigtighed for hele vort Erhvervsliv, og ikke mindst for Landbruget. Kreditforeningerne er den ældste Andelsorganisation indenfor Landbruget. Neppe i noget andet Land er dette System til Opnaelse af billige faste Laan udviklet stærkere, end det er herhjemme, og dette er Hovedaarsagen til, at det danske Landbrug, trods alle Klager over høj Rente, i Sammenligning med andre Landes Landbrug har haft Adgang til sin Driftskapital paa særlig gunstige Vilkaar. Der findes i Dag europæiske Lande, hvor Landbruget maa betale 20 pCt. eller derover i Rente af nødvendige Laan. Intet kunde være mere farligt for Landbruget baade nu og i Fremtiden, end om den Tillid, hvormed danske Kreditforeningsobligationer hidtil er blevet mødt herhjemme og i Udlandet, skulde blive svækket.

Blandt de ikke saa helt faa efter min

Opfattelse uovervejede Udtalelser, der fremsættes i denne Nødens og Vanskelighedernes Tid, har jeg ogsaa hørt Paastanden om, at Realkrediten ikke længere betyder noget for Landbruget, nu gælder det blot om Lettelse af den Gæld, der allerede er stiftet. Men dette er letsindig Tale. I allerførste Række blandt de Faktorer, der har fremkaldt de to sidste Menneskealdres stærke Udvikling af dansk Landbrug, staar Kreditforeningssystemet; en Svækkelse eller Ødelæggelse af dette System vilde i høj Grad forringe dansk Landbrugs Konkurrenceevne og vilde fjerne det danske Landbrug endnu mere fra den Rentabilitet, som det dog maa være Hovedformalet igen at opnaa. Det nytter jo ikke at give en øjeblikkelig Hjælp, hvis denne Hjælp blot fører os længere bort fra Maalet: Rentabiliteten generhvervet.

Derfor maa der paa dette Omraade vises den allerstørste Varsomhed, og enhver Ændring i denne lovhjemlede Sikkerhed, der lige siden den første Kreditforeningslov i 1850 blev givet, har været anset for hellig og urørlig — ogsaa hellig og urørlig, det ønsker jeg udtrykkelig at minde om, gennem hele den svære Krisetid i Slutningen af forrige Aarhundrede; da var der ingen, der fandt paa, at man kunde røre ved Kreditforeningslovgivningen, som man nu finder paa det — en Ændring i denne Sikkerhed rummer en overordentlig stor Fare. Jeg tror ikke, man tør sige, at her gælder det gamle Ord, at een Gang er ingen Gang, jeg tror tværtimod, at her gælder det, at det er det første Skridt, der koster, og jeg er bange for, at hvis den Fremgangsmaade fer Tilvejebringelse af Henstand, som her er foreslaaet, bliver fulgt, er der Grund til at mindes Digterens Ord: „Det bødes der for i lange Aar, som kun var en stakket Glæde“. Enhver Foranstaltning, der kan foraarsage Nedgang i Obligationskurserne eller maaske endog medføre Betalingsvanskeligheder for Kreditforeningerne, bør ikke nyde Fremme her i Rigsdagen. Hvis den Situation, som Jydsk Landhypotekforening af særlige Grunde befinder sig i, skulde brede sig til flere Kreditforeninger, vilde det være en Ulykke af uoverskueligt Omfang, lige saa meget for Debitorerne som for Kreditorerne, og Staten vilde da være stillet overfor en Opgave af langt vanskeligere Natur end den overskuelige Opgave nu at yde Laan direkte fra Staten til Opnaelse af den Henstand, som dette Lovforslag tilsigter.

Man taler i vore Dage efter min Opfattelse noget letsindigt om den saakaldte passive Kapital, som noget, der ikke kan paaregne særlig Hensyn i en Krisetid som